

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра соціально-економічної географії і регіонознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
Олександр ГОЛОВКО

31 серпня 2022 р.

Робоча програма

ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти другий (магістерський)
галузь знань 10 – Природничі науки
спеціальність 106. Географія
освітня програма Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток
спеціалізація
вид дисципліни обов'язкова
факультет геології, географії, рекреації і туризму

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму
Протокол № 9 від «30» серпня 2022 року,

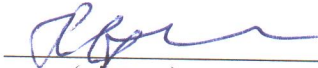
РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Людмила Миколаївна НЕМЕЦЬ, д. геогр. н., професор, завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства

Катерина Юріївна СЕГІДА, д. геогр. н., доцент, професор кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства
Протокол № 9 від «26» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

 Людмила НЕМЕЦЬ
(підпис) (прізвище та ініціали)

«26» серпня 2022 р.

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток»

Гарант освітньо-професійної програми Людмила КЛЮЧКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол № 7 від «29» серпня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії

 Олександр ЖЕМЕРОВ
(підпис) (прізвище та ініціали)

«29» серпня 2022 р.

ВСТУП

Програма виробничої практики складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю 106 Географія освітньою програмою «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток».

1. Опис виробничої практики

1.1. Метою практики є закріплення теоретичних знань студентів, оволодіння новими сучасними методами, формами організації та засобами науково-дослідницької діяльності, прийомами наукового аналізу географічних процесів; засвоєння і закріплення професійних навичок, застосування їх на конкретному робочому місці.

1.2. Основні завдання виробничої практики:

- закріплення студентами теоретичних знань, одержаних під час вивчення загальних та спеціальних курсів у відповідності до навчальних планів;
- формування у студентів професійних умінь та навичок проведення науково-дослідницької діяльності, застосування методології та методів географічних досліджень;
- збирання, систематизація та узагальнення статистичної інформації для її подальшого використання при виконанні кваліфікаційної роботи та особистих наукових досліджень студентів;
- проведення необхідних спостережень (анкетування, опитування) та експериментів, первинна обробка статистичних даних;
- апробація ідей та задумів наукового дослідження, що будуть виноситися на захист (підготовка до участі у наукових конференціях, конкурсах студентських наукових робіт та інших стипендіальних програмах);
- виконання конкретного обсягу роботи на робочому місці з метою закріплення професійних навичок;
- ознайомлення з роботою установи та організації.

1.3. Кількість кредитів: 7.

1.4. Загальна кількість годин: 210.

1.5. Характеристика виробничої практики	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й (магістр)	1-й (магістр)
Семестр	
2-й	2-й

1.6. Заплановані результати:

Формування загальних та фахових компетентностей:

- Здатність приймати обґрунтовані рішення;
- Здатність працювати в команді;
- Здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня;
- Здатність здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню геоекологічну й суспільно-географічну експертизу та моніторинг;

Досягнення програмних результатів навчання:

- Оцінювати результати власної роботи, демонструвати уміння працювати в команді.
- Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень.
- Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня.
- Проводити фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, здійснювати їхню геоекологічну і соціально-економічну експертизу та моніторинг.

2. Організація практики та зміст діяльності студентів-практикантів.

Зміст виробничої практики студентів освітнього рівня «магістр» визначається її метою. З одного боку, він передбачає збір статистичної інформації і проведення досліджень, необхідних для підготовки кваліфікаційної роботи, з іншого – включає в себе сукупність робіт, які необхідно виконати на робочому місці конкретної бази практики з метою підвищення професійно-кваліфікаційного рівня практиканта.

У якості бази виробничої практики виступають виробничі підприємства, заклади та інші установи, з яким укладено договір про проведення виробничої практики.

При проходженні практики студент-практикант зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку підприємства, строго дотримуватися трудової дисципліни, приймати участь у громадському житті трудового колективу.

Щоденна робота студента-практиканта полягає у збиранні та вивченні інформаційних матеріалів за програмою практики, оформленні документації, заповненні щоденника виробничої практики, який видається студенту на початку практики.

Керівництво виробничою практикою здійснюється викладачами кафедри університету і призначеним фахівцем від підприємства та передбачає контролювання трудової дисципліни і виконання програми практики.

Під час проходження виробничої практики студенти знайомляться з:

- історією підприємства, його місцем розміщення та значенням для регіону;
- структурою підприємства, основними підрозділами;
- основними професійними обов'язками відповідно до посадової інструкції.

Під час виробничої практики передбачається обов'язкове виконання кожним студентом індивідуального завдання, яке видається керівником практики від університету.

Індивідуальне завдання. Кожному студенту на період виробничої практики видається індивідуальне завдання, яке тісно пов'язане з майбутньою кваліфікаційною роботою. Виконання індивідуального завдання передбачає наступне:

- розкриття теоретичних аспектів дослідження (аналіз понятійно-термінологічного апарату, характеристика чинників та факторів тощо);
- викладення методології та методів дослідження (розкриття методологічних основ дослідження, обґрунтування вибору вихідних даних для аналізу, опис основних етапів та конкретних методів дослідження);
- збір та первинний аналіз даних, побудова графічних та картографічних моделей, їх аналіз.

Виробнича практика проходить у три етапи – підготовчий, робота на робочому місці конкретної бази практики та камеральний.

Підготовчий етап передбачає проведення інструктажу студентів з техніки безпеки, ознайомлення студентів з програмою практики, затвердження конкретних напрямів досліджень відповідно до майбутньої кваліфікаційної роботи, роботу в Центральній науковій бібліотеці Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Харківській державній науковій бібліотеці імені В. Г. Короленка та інших організаціях з метою збору літературних джерел, статистичної інформації за темою кваліфікаційної роботи.

Другий етап (робота на робочому місці) включає закріплення теоретичних знань на практиці, оволодіння студентами навичок роботи за фахом, формування статистичної бази даних за темою кваліфікаційної роботи.

Камеральний етап передбачає виконання наступних видів робіт:

- систематизація та узагальнення літературних джерел, обробка статистичних даних;
- виконання індивідуального завдання, оформлення його у вигляді індивідуального звіту;
- складання звіту за результатами роботи на робочому місці.

3. Форми звітності студента про практику.

По закінченню виробничої практики студенти повинні:

- здати заповнений щоденний практики з відмітками керівника з місця проходження практики;
- підготувати та скласти звіт про роботу на робочому місці;
- виконати індивідуальне завдання та презентувати отримані результати у вигляді звіту на засіданні кафедри.

4. Норми оцінювання роботи студентів під час виробничої практики.

Оцінка за практику виставляється з урахуванням роботи студентів на всіх її етапах. Підсумки практики доповідаються керівником та обговорюються на засіданні кафедри.

5. Схема нарахування балів

Вид роботи	За звітну документацію	За захист результатів практики
Кількість балів	60 б.	40 б.
Розбаловка за видами роботи	Повнота розкриття актуальності теми дослідження – до 7 б.; Коректне визначення об'єкту та предмету дослідження – до 5 б.; Повнота розкриття методів дослідження – до 10 б.; Відповідність висновків меті та завданням дослідження – до 15 б.; Грамотність оформлення текстового матеріалу – до 6 б.; Якість оформлення графічного та картографічного матеріалу – до 10 б.	Якість та повнота розкриття теми дослідження під час виступу – до 10 б.; Якість дотримання структури презентації – до 10 б.; Дотримання часу відведеного на виступ – до 5 б.; Відповіді на запитання студентів та викладачів – до 10 б.; Участь у дискусії – до 5 б.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
50-100	зараховано
1-49	не зараховано

6. Рекомендована література

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування / О.О. Бейдик. – К., 2001. – 395 с.
2. Голіков А.П. Економіка України / Голіков А.П., Казакова Н.А., Шуба О.А. – К. : Знання, 2009.
3. Голіков А.П. Економіка України: фактори виробництва, галузева структура, розміщення, тенденції розвитку / Голіков А.П., Казакова Н.А., Шуба О.А. – Х. : Видавництво ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2005.
4. Немець Л.М. Економічна і соціальна географія України : навчальний посібник / Л.М. Немець, П.А. Вірченко, Ю.Ю. Сільченко. – Харків: ФОП Грицак С.Ю., 2014.
5. Статистичний щорічник України за 2016 рік : статистичний щорічник / [за редакцією О. Г. Осауленка]. – К., 2017.
6. Суспільна географія. Основи теорії / Укладач В.І. Єфименко. – К. : Шлях, 2006.
7. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії / О.Г. Топчієв. – Одеса: Астропринт, 2001.
8. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики : навчальний посібник / О. Г. Топчієв – Одеса : Астропринт, 2005.
9. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії : підручник для студ. географ. спеціальностей вищих навч. закладів / О. Г. Топчієв – Одеса : Астропринт, 2009.
10. Шаблій О.І. Соціально-економічна географія України: Навчальний посібник / О.І. Шаблій. –Львів: Світ, 2000.
11. Шаблій О.І. Основи суспільної географії : підручник для вузів / Олег Іванович Шаблій. – Львів: Видавництво Львівського університету ім. І. Франка, 2012.

7. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Державна служба статистики. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Державна служба зайнятості. Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>
3. Державна служба туризму та курортів. Режим доступу: [www. tourism.gov.ua](http://www.tourism.gov.ua).
4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
5. Міністерство аграрної політики та продовольства України. Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/>
6. Міністерство транспорту і зв'язку. Режим доступу: <http://www.mtu.gov.ua/>